

Ursula Kirkendale: Antonio Caldara. Sein Leben und seine venezianisch-römischen Oratorien. (Wiener Musikwissenschaftliche Beiträge Unter Leitung von Erich Schenk. Band 6. Graz-Köln 1966, Hermann Böhlau Nachfolg. Stran 404 + 10 obrazových příloh.)

Antonio Caldara (1670–1736) je pro naše bádání v 18. věku nepostradatelný. Vladimír Helfert ve svých spisech Hudební barok na českých zámcích (1916) a Hudba na jaroměřickém zámku (1924) mu správně přisoudil velikou úlohu, jakou měla též jeho hudba, kotvící v benátské škole zároveň s tvorbou Johanna Josefa Fuxe, pro náš hudební život, zvláště v první polovici 18. století. Ba Caldaraova hudba působila podle Helferta též na utváření české lidové písně.

Tím radostněji vítáme první velikou vědeckou monografii, pojednávající o životě a díle tohoto vynikajícího hudebníka. Autorka si rozvrhla celou látku, již chtěla zpracovat, s jasnou koncepcí na základě pramenů, shromážděných z evropských knihoven do tří základních kapitol: Život, Bibliografie oratorií, Benátsko-římská oratoria. Tato oratoria pak analyzovala se syntetickými závěry přísnou vědeckou metodou, věnuje zvláštní pozornost jejich stylu. Škoda, že do této skupiny benátsko-římských oratorií nepatří oratorium San Giovanni Nepomuceno, související s naším protireformačním údobím.

Z života Antonia Caldary nás nejvíce zajímá kapitola pojednávající o době, kdy byl Caldara vicekapelníkem ve Vídni (1716–36) a řídil v Praze místo onemocnělého Joh. Jos. Fuxe jeho operu *Costanza e fortezza* ke korunovací Karla VI. na krále českého r. 1723. Autorka dotýká se Caldaraova poměru k českým zemím jen podle literatury, kterou tvoří hlavně Helfertovy shora citované spisy, *Dlabačův Künstlerlexikon* a *Nettlůvy práce o baroku v českých zemích*. Bylo by třeba daleko více prohloubit Caldaraovo pronikání zejména chrámové hudby do našich zemí na naše kúry v první polovici 18. století. Tak například na Moravě byly určeny pro poutní kostel na sv. Kopečku u Olomouce četné Caldaraovy mše, zachované původně v archivu augustiniánského kláštera na Starém Brně, nyní uložené v Hudebním archivu Moravského muzea. Jsou to například: *Missa ex G* (opis z r. 1761), *Missa S. Thomae*, opis z r. 1731, *Missa S. Henrici*, opis z r. 1724, *Missa S. Antonii Eremitae*, opis z r. 1728, *Missa S. Georgii*, *Missa S. Sebastiani*, *Missa S. Caroli Boromaei*, opis z r. 1724, *Missa S. Jacobi*, opis z r. 1757, motetta a *Lauda Jerusalem* aj.

To autorka však neměla v úmyslu v úplnosti zachytit a zpracovat. Svůj hlavní úkol, tj. hudebně vědecký rozbor a syntetický obraz benátsko-římských oratorií Antonia Caldary, splnila vědecky důkladným způsobem.

Bohumír Štědroň

Magdalene Pulst: Kompositionen der böhmischen Musikeremigration in der Landesbibliothek Gotha. Veröffentlichungen der Landesbibliothek Gotha, Heft 12. Gotha 1967. Stran 32.

Českému badateli poskytuje tato malá příručka cenný seznam hudebnin, uložených v Zemské knihovně v Gotě. Zde, jak známo, působili v 18. století někteří čeští hudební vystěhovalci, z nichž zajisté největší byl Jiří Benda, vévodský kapelník v letech 1750–1778.

Autorka tu uvedla celkem 154 hudebnin, a to jednak autografů, opisů, jednak tisků skladeb i textů. Seřadila je alfabetycky podle skladatelů, připojila krátký úvod a vyzdobylo příručku faksimilem titulního listu Bendovy kantáty *Amynts Klagen über die Flucht der Lalage und die Zurückkunft derselben*.

Seznam si nečiní přísně vědeckých nároků. Chybí srovnání rukopisů s rukopisy jiných knihoven, není uveden seznam zkratk a jejich rozvedení, pojednání o sbírce by vyžadovalo obsírnější zpracování. Badatel tu najde skladby hudebníků-vystěhovalců z Čech i Moravy, zvláště Jiřího Bendy (na 30 skladeb), J. L. Dusíka (zajímavé kvartety), Vojtěcha Jírovce, Jana Václava Stamice, Jana Křtitele Vaňhala i Jana Dismase Zelenky aj. Data narození skladatele Antonína Filce jsou na základě studie v *Musikforschung* 1966 jiná než uvádí autorka.

Přes naznačené nedostatky bude se muset český badatel seznámit s touto příručkou.

Bohumír Štědroň